

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

בפני כב' השופט בני שגיא, נשיא (בפועל)

מדינת ישראל – פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה)

המאשימה

על-ידי ב"כ עו"ד יוסי צדוק ועו"ד סתיו גינת

נגד

מיכאל בן-ארי ת"ז 011432093

הנאשם

על-ידי ב"כ עו"ד איתן פינקלשטיין

גזר דין

חלק כללי

1.

הנאשם הורשע על יסוד הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות) לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, תשל"ז-1977; זיוף בכוונה לקבל דבר בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות באישום הראשון ועבירה נוספת באישום השלישי) לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין, תשל"ז-1977; ופעולה ברכוש אסור במטרה להסתיר או להסוות את מקורו (ריבוי עבירות) לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000.

בתום הליך גישור גובש הסדר טיעון בין הצדדים, כשבבסיסו טובת קורבנות העבירה, והשבת הכספים שנלקחו במרמה. במסגרת ההסדר תוקן כתב האישום המקורי, והוסכם על טווח ענישה הנע בין 9.5 שנות מאסר (ברף העליון) לבין 5 שנות מאסר (ברף התחתון).

לצורך קביעת העונש המתאים בתוך טווח הענישה, הסכימו הצדדים כי בית המשפט ישקול, בעיקר, את הפרמטרים הבאים: (א) סכום הכסף שהוחזר או יוחזר לקורבנות העבירה; (ב) תרומתו של הנאשם ביחס לסכומי הכסף שהוחזרו או יוחזרו, אם יוחזרו; (ג) מידת שיתוף הפעולה של הנאשם עם הנאמן.

עוד הוסכם כי סכומי כסף שהם תוצאה של פעילות המדינה בלבד (בדרך של תפיסת נכסים או חשבונות) שיועברו לקורבנות העבירה לא ייחשבו במכלול השיקולים שפורטו לעיל. במקרה של "סיטואציית קצה", דהיינו - החזר כספי מלא מן הצד האחד או העדר החזר כספי כלשהו ושיתוף פעולה מן הצד השני, יעתרו הצדדים במשותף לאימוץ הרף התחתון או הרף העליון של טווח הענישה (בהתאמה). בכל מקרה אחר, עונשו של הנאשם ישקף את משקלם השונה של הפרמטרים שפורטו לעיל, וסכומי הכסף שהוחזרו בפועל.

בהינתן הסדר הטיעון, ולצורך קבלת כלל הנתונים הרלוונטיים, התבקש הנאמן, עו"ד ליאור דגן (להלן - הנאמן), להגיש דוח הכולל התייחסות לפרמטרים הבאים: (א) החזר כספי קורבנות העבירה; (ב) מידת שיתוף הפעולה של הנאשם; (ג) היקף תביעות החוב שיאושרו על ידי המותב הדרך בהליך האזרחי, סגן הנשיא כב' השופט ברנר.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

הצדדים חלוקים בשאלת העונש המתאים בגדרו של טווח הענישה, כאשר המחלוקות העיקריות מתמקדות בשלושה נושאים: מידת שיתוף הפעולה של הנאשם עם הנאמן, תרומתו להשאת קופת הנשיה, ושאלת המשקל שיש ליתן לכל אחד מהקריטריונים שנקבעו בהסדר לצורך גזירת עונשו של הנאשם.

סיפור המעשה בתמצית

2. הנאשם כיהן כמנכ"ל חברת EGFE ישראל בע"מ (להלן - **החברה**), שעסקה בגיוס כספי משקיעים, בניהולם ובהשקעתם. הנאשם החזיק בכ- 95% ממניות החברה, והיה היוזם, ה"הרוח החיה" והגורם המחליט הבלעדי בחברה, הקובע את דרך גיוס כספי משקיעי החברה, מחליט על טיב השימוש שיעשה בכספים המושקעים, ואף מעורב בגיוס המשקיעים. כך, העניק הנאשם לפונים לחברה ייעוץ השקעות וזאת מבלי שהיה בידיו רישיון לכך.

התקופה הרלוונטית לכתב האישום היא החל מיום 13.1.10. בתקופה זו, הציעה החברה ללקוחותיה להשקיע באמצעותה בקרן "בלו ריבר", תוך שהיא מאחדת מספר רב של משקיעים תחת חשבונה. כך יצרה החברה הסדר בעבור מאות רבות של משקיעים, שמטרתו השקעה משותפת בניירות ערך והפקת רווחים משותפת מהחזקתם ומכל עסקה בהם, כהגדרתו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (להלן - **חוק השקעות משותפות**). ניהול פעילות ההשקעה בחברה שלא על ידי קרן להשקעות משותפות בנאמנות, ללא הסכם לניהול בנאמנות וחרף העובדה שהיה עליה להתבצע בהתאם להוראות חוק השקעות משותפות, אפשר לנאשם לפעול ללא כל פיקוח, והקל על ביצוע המעשים המפורטים, וכל זאת בניגוד להוראות חוק השקעות משותפות.

3. **האישום הראשון** מתאר את עבירות המרמה והזיוף אותן עבר הנאשם על מנת לקבל במרמה את כספי משקיעי החברה. הנאשם גייס משקיעים, הן במישרין והן באמצעות עובדי החברה שפעלו על פי הנחייתו, בהליך גיוס מרמתי שכלל מצגים כוזבים והסתרת מידע מהותי הנוגע לפעילות החברה. בפועל, ובניגוד למצגים הכוזבים שהוצגו למשקיעים, נהג הנאשם בכספים כבשלו, תוך חריגה משמעותית מההרשאה שניתנה לו על ידי המשקיעים.

אפיק ההשקעה המרכזי של החברה שהוצג למשקיעים היה קרן "בלו ריבר", למרות שלנאשם לא היה כל קשר לקרן החל משנת 2008, שכן במועד זה הקרן הפסיקה את פעילותה. על בסיס המצג הכוזב, גייס הנאשם כ-960 משקיעים בעודו מתחייב לתשואה גבוהה מובטחת, לרמת סיכון נמוכה ולנזילות מידית של כל כספם. בפועל, עשה הנאשם בכספים כבשלו לצרכיו ולרצונותיו: במקרים רבים שילם למשקיעים באמצעות כספי משקיעים אחרים, וזאת מבלי שיידע את האחרונים על הנעשה בכספם; העביר חלק מכספי המשקיעים לחשבונות שונים בישראל ובחו"ל והשקיע אותם בנכסים ומיזמים החורגים מהמצגים שהוצגו למשקיעים; ועשה בכספים לשימושו האישיים. כספם של המשקיעים עורבב כך שלא ניתן היה להבחין בין כספיו של משקיע אחד לאחר, או בין כספי המשקיעים לנכסיו הפרטיים של הנאשם.

בנוסף, הנאשם הציג למשקיעים מצגים כוזבים, בין במישרין ובין באמצעות עובדי החברה, הנוגעים להשקעת כספם בקרן "בלו ריבר". המצגים הכוזבים הוצגו למשקיעים בעל פה בפגישות ובשיחות, במסמכים

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

ובהתכתבויות ואף בפרסום באתר האינטרנט הרשמי של החברה. חלק מהמסמכים שהוצגו למשקיעים היו מסמכים מזויפים. חלקם נחזו להיות מסמכים מטעם קרן "בלו ריבר", וחלקם נחזו לאישורים מטעם בנק צ'ייס האמריקני לכך שכספי המשקיעים מושקעים בתת חשבון פרטי תחת חשבון החברה בקרן "בלו ריבר", כשכולם בעצם הוכנו על ידי הנאשם ועובדיו.

בנוסף הוצגו למשקיעים כתבי ערבות ועליהם חתימה וחותמת מזויפת של עורך דין. הנאשם, בין היתר באמצעות עובדי החברה, שלח למשקיעים דוחות חודשיים כוזבים המפרטים את סכומי ומועדי ההשקעה ופרטים נוספים אודות ההשקעה, דוחות שנתיים כוזבים המפרטים את פועלה של קרן "בלו ריבר", ניזולטרים המתארים מצג שווא של פעילות החברה ואף ערך כנסים בהם הציג את פעילות החברה.

בהתבסס על המצגים הכוזבים שהוצגו למשקיעים, קיבל הנאשם את כספי המשקיעים ועשה בהם שימוש הסוטה באופן ניכר מהיעוד שנמסר למשקיעים, וכך קיבל את הסכמתם להמשיך ולהשקיע את כספם בחברה ולא למשוך אותו.

הנאשם קיבל לידיו במרמה בנסיבות מחמירות את כספי לקוחות החברה בהיקף כספי של מאות מיליוני ₪, ואת הסכמתם לכך שכספם יישאר בידי החברה תוך שאלו סברו כי החברה פועלת באופן תקין ומשקיעה את כספם בהתאם למצגים שהוצגו להם. הנאשם אף זייף בנסיבות מחמירות מסמכים בכוונה לקבל באמצעותם את כספי המשקיעים ואת הסכמתם כמתוארת לעיל. על אף שלאורך השנים הושבו כספי משקיעים בהיקף של מאות מיליוני ₪, הנאשם נותר חייב מאות מיליוני ₪ למאות משקיעים.

על בסיס האמור, הורשע הנאשם בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ובזיוף בכוונה לקבלת דבר בנסיבות מחמירות.

האישום השני מתאר את עבירות הלבנת ההון שעבר הנאשם. הנאשם קיבל במרמה בנסיבות מחמירות את כספי המשקיעים בהיקף של מאות מיליוני ₪, ואת הסכמתם לכך שכספם יישאר בידי החברה, ואף זייף מסמכים בנסיבות מחמירות להשגת מטרות אלו. כספים אלו שגויסו מהלקוחות מהווים "רכוש אסור" כהגדרתו בחוק איסור הלבנת הון, בו ביצע הנאשם פעולות במטרה להסתיר או להסוות את מקור הרכוש, זהות בעלי הזכויות בו או תנועותיו.

על בסיס האמור, הורשע הנאשם בפעולה ברכוש אסור במטרה להסתיר או להסוות את מקורו.

האישום השלישי מתאר את עבירת זיוף הדרכון שעבר הנאשם. ביום 6.4.21 וביום 7.4.21 נחקר הנאשם באזהרה בחשד לביצוע העבירות מושא כתב האישום.

חרף התנאים המגבילים שהושתו עליו, החליט הנאשם להפר אותם ולצאת מהארץ. לצורך כך זייף הנאשם את דרכונו של חברו, ובאמצעות הדרכון המזויף יצא מהארץ ביום 6.5.21. הנאשם אף פעל להעברת תמורה כספית בהיקף של עשרות אלפי ₪ לחברו בגין מעורבותו בזיוף הדרכון.

על בסיס האמור, הורשע הנאשם בזיוף בכוונה לקבל דבר בנסיבות מחמירות.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

עיקרי דוח הנאמן ותמצית עדותו בבית המשפט

4.

דוח הנאמן שהוגש במסגרת ההליך כולל התייחסות לפרמטרים הנדרשים בהתאם להסדר (להלן - **דוח הנאמן** או **הדוח**). יובהר כי הנאמן מונה על ידי בית המשפט בהליכי חדלות הפירעון והוא נאמן לנכסי הנאשם וכן לנכסי החברות שהיו בשליטת הנאשם - EGFE התאגיד הישראלי, Hungary KFT EGFE התאגיד ההונגרי ו-EGFE USA LLC התאגיד האמריקאי (להלן - **תאגידי EGFE**), אשר כולן בהליכי פירוק בבית המשפט של חדלות פירעון בישראל.

במסגרת הדוח, עמד הנאמן על מורכבות הפרשה וציין, בין היתר, את הדברים הבאים: **"תיק זה הינו תיק חריג ביותר ויוצא דופן בנסיבותיו, היקפו, בהיקף האדיר של העבודה הנדרשת, במורכבות המיוחדת של הפרשיות והאירועים הרבים הכלולים בו, לרבות ההיבטים הבינלאומיים הסבוכים של הפעילות הכרוכה בו, וההליכים הפליליים (הן בישראל הן בחו"ל) המתנהלים במקביל לו. המדובר בתיק חדלות פירעון בינלאומי בו הנכסים והזכויות משתרעים על פני 10 מדינות ברחבי הגלובוס, באופן ההופך אותו לתיק מורכב ביותר, עתיר אירועים וסוגיות, המערב שיטות משפט שונות, וקושי אינהרנטי בניהולו"** (דוח הנאמן, עמ' 4, ס' 15-16).

אסקור את עיקרי דוח הנאמן.

מידת שיתוף הפעולה של הנאשם

5.

התמונה העולה מדוח הנאמן היא תמונה של שיתוף פעולה מלא וללא סייגים. על פי הנאמן, הנאשם בהיותו **"הרוח החיה"** בתאגידי EGFE מהווה מקור המידע החשוב ביותר בתיק זה, כששיתוף הפעולה הרציף והמתמשך שלו הוא תנאי הכרחי לצורך הצלחת הליכי חדלות הפירעון ומקסום התועלת לנושים, ובהם לנפגעי העבירה. הנאמן תיאר כי הנאשם עושה ככל שביכולתו על מנת לשתף פעולה באופן מלא עמו, ומסייע לו רבות בעבודתו השוטפת באמצעות מסירת מידע, תצהירים ומסמכים הקשורים בניהול ההליכים אותם מנהל הנאמן. הנאשם חושף ומוסר מידע בנוגע לנכסים ולזכויות הפזורים בעולם, תוך שאף מעדכן את הנאמן בכל התפתחות בעלת השלכות על קופת הנשיה הנוגעת לאותם נכסים או זכויות, ואף חותם לבקשת הנאמן על כלל המסמכים הדרושים לצורך תפיסה ומימוש זכויות הנאשם, לרבות יפויי כוח נוטריוניים.

וכך עולה מדבריו של הנאמן: **"שיתוף הפעולה והסיוע הדרוש הוא שיתוף פעולה מתמשך, רציף, ארוך טווח (כולל בעתיד), שבסופו של יום תורם תרומה משמעותית ליכולת הנאמן לפעול ולממש את הנכסים והזכויות, לקבל מידע בכל סוגיה או עניין (וישנם אלפי סוגיות בתיק), ותורם תרומה חשובה (ולעיתים קריטית) להשאת קופת הנשיה לטובת קורבנות העבירות; יש לזכור כי שיתוף הפעולה של החייב, הסכמתו לחתום על העברת זכויות וולונטרית בתאגידי זרים, הסכמתו להליכי הכרה במדינות שונות בעולם, הסכמתו לחתום על יפויי כוח למימוש נכסים, וכיו"ב, היא בעלת ערך רב לקופת הנשיה, גם מחינת חסכון בעלויות ובזמן לרבות חיסכון בהוצאות רבות הכרוכות בניהול הליכים משפטיים שונים במדינות שונות, אלמלא אותה הסכמה"** (דוח הנאמן, עמ' 20 ס' 111-112).

הוסבר כי הנאשם שיתף פעולה וסיפק מידע רב בכל הנוגע להכרעות בתביעות החוב של הנושים. מדובר בפרויקט רחב היקף שהצריך למעלה מ-80 ישיבות עבודה בין צוותו של הנאמן ובין הנאשם בבית המעצר,

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

במשך שעות רבות ותוך נבירה בעשרות אלפי מסמכים. הדוח מפרט את מלאכת ההכרעה בתביעות החוב שכללה שלבים רבים, בחינה דקדקנית של תביעות החוב והאסמכתאות המצורפות ואיתור וריכוז דוחות רבים. הוסבר כי הנאשם שיתף את הנאמן וצוותו במידע חיוני שהיה בחזקתו הבלעדית, שכלל בין היתר פענוח של "שפת קוד" בה נעשה שימוש בינו ובין המשקיעים, ופענוח תביעות חוב מסובכות שכללו מספר רב של חשבונות תחת אותו שם משקיע, העברות פנימיות בין חשבונות של משקיעים שונים או תביעות חוב רבות שלא כללו כספים ששולמו למשקיעים שכן אלו שולמו במזומן.

לפי הנאמן, תרומתו של הנאשם התבטאה בין היתר גם באופנים הבאים: התייחסותו בכתב למאות תביעות חוב; מסמך שהכין הנאשם המפרט את היחסים בינו ובין כל משקיע; פיענוח שרשורי משפחות המשקיעים אשר תרם לגביית החובות המגיעים לקופת הנשיה; סיוע הנאשם באיתור השקעות שנמשכו על ידי המשקיעים ונמחקו מהדו"חות השוטפים שלהם; חשיפת זהות משקיעים שניהלו תיקי השקעה "מתחת לרדאר" באופן סודי; התחקות אחר מידע שאבד או נמחק מארכיון תאגידי EGFE; ועוד (ראו סי' 35-50 לדוח). הוסבר כי הנאשם הנגיש לנאמן מידע רב, שבלעדי הנאשם לא היה קיים כלל בידי הנאמן, ותרומתו המשמעותית סייעה בהכרעות בתביעות החוב ביעילות ובמהירות, באופן שיאפשר חלוקת כספים לנושים. הנאמן סבור כי אלמלא הסיוע האינטנסיבי ורחב ההיקף של הנאשם, לא ניתן היה להכריע בתביעות החוב בפרק הזמן הזה, וההכרעה הייתה אורכת זמן רב. כמו כן, סייע הנאשם בכל הנוגע לתביעות CLAW BACK פוטנציאליות, ולתביעות פוטנציאליות כנגד צדדי ג'.

עוד הוסבר כי הנאשם תרם תרומה משמעותית להחזר כספי קורבנות העבירה, שכן סייע ומסייע לנאמן במימוש נכסים וזכויות שונים, באיסוף המידע רלוונטי ובהשאת קופת הנשיה לטובת הנושים ונפגעי העבירות. לשיטת הנאמן שיתוף הפעולה של הנאשם הוא גם בעל משמעות כספית הפוכה מבחינת קופת הנשיה, שכן סיועו חוסך הוצאות רבות הכרוכות בניהול ההליכים המשפטיים. שיתוף הפעולה ותרומתו של הנאשם באים לידי ביטוי בין היתר באופן הבא: הנאשם חתם וחותם לפי דרישת הנאמן על המסמכים הדרושים לצורך תפיסה ומימוש זכויות הנאשם בישראל ובעולם, לרבות יפויי כוח נוטריוניים; הנאשם נתן הסכמה להליך ההכרה במונטנגרו המאפשר לנאמן לפעול שם למימוש הנכסים והזכויות; הנאשם הסכים להעביר לנאמן 100% ממניות החברה המונטנגרית PM RESIDENCE שרכשה דירה בפרויקט יוקרה במונטנגרו, ממנה נגבו כ-700 אלף אירו לטובת קופת הנשיה; הנאשם מסר לנאמן פרטים אודות כספת בדרום אפריקה וכתוצאה מכך הועברו כ-200 אלף דולר לקופת הנשיה; והנאשם מסר מידע ביחס לצדדי ג' שקיבלו כספים שלא כדין ברחבי העולם, באופן שאפשר הגשת בקשות כנגדם. כתוצאה מבקשות אלו נגבו לקופת הנשיה יותר מ-17 מיליון ₪, ובמסגרת הסדרי פשרה שנחתמו נגבו מצדדי ג' יותר מ-2.5 מיליון ₪.

בנוסף, הנאשם העביר לידי הנאמן את אחזקותיו בחברות הבאות: חברת CEI; חברת MMM; חברת PM RESIDENCE; וחברת MDRD. הנאמן הסביר כי לפעולה זו השלכות רבות על מקסום הכספים העתידיים להיכנס לקופת הנשיה, כפי שיתואר בהמשך. בנוסף, סייע הנאשם בגיבוש הסדר הפשרה עם זלאטן חלילוביץ' (להלן - **הסדר חלילוביץ'**). חלילוביץ' החזיק במניות בשיעור של 20% בחברת CEI, וב-20% ממניות חברת MMM. חלילוביץ' נקט הליכים משפטיים שונים בהם עתר לקבוע, בין היתר, כי העברת מניות הנאשם בחברות CEI ו-MMM לנאמן אינה חוקית ויש לבטלה. לאחר מו"מ ממושך ובסיוע אקטיבי של הנאשם, שאף נתן הסכמה להליך הכרה של צו חדלות פירעון בסרביה (דבר שזירז והקל את הליכי הגביה בסרביה), הגיעו הצדדים להסדר חלילוביץ'. בהסדר חלילוביץ' הוסכם כי חלילוביץ' ימשיך ויבטל את ההליכים

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

המשפטיים שנפתחו על ידו עם חברת CEI ו- MMM ויותר על הזכות לערער על תוקפה המחייב של אספת בעלי המניות של חברה CEI; חלילוביץ' יעביר לנאמן את מניותיו בחברות המתוארות בשיעור של 20% בכל אחת מהן; וחלילוביץ' ישלם לנאמן 600,000 ₪ כנגד סילוק התביעות בנוגע להלוואות. לפי הנאמן, הסדר חלילוביץ', והעברת השליטה המלאה בחברות לעיל לידי הנאמן היו מהותיים הן למאבקים המשפטיים שמנהל הנאמן במונטנגרו כנגד פיוביץ' (איתו היו לנאשם יחסים עסקיים ואישיים) ותאגידי יוניפרום (בהם מחזיק פיוביץ'), והן לעצמאותו בניהול UWB, הכל כפי שיתואר בהמשך.

היקף תביעות החוב שיאושרו

6. כפי שתואר לעיל, לפי הנאמן הליך הבחינה וההכרעה בתביעות החוב הוא הליך מורכב ביותר ובעל היקף אדיר, שלא ניתן היה להשלימו ללא סיועו של הנאשם. הוסבר כי ההכרעה בתביעות החוב הכרחית לצורך חלוקת הדיבידנדים לנושים, שכן חלקו היחסי של כל נושה נגזר מסכום ההכרעה הכולל בתביעות החוב.

בסך הכל הוגשו 840 תביעות חוב, מתוכן 815 תביעות חוב הוגשו על ידי מי שהשקיעו כספים אצל הנאשם או בתאגידי EGFE. סכום תביעות החוב הכולל עמד על 810,660,301 ₪, כאשר סכום תביעות החוב שהוגשו על ידי ציבור המשקיעים עמד על 706,810,737 ₪. בהתאם למתווה שאושר על ידי סגן הנשיא כב' השופט ברנר, תביעות החוב נבחנו אך ורק בנוגע לכספים שהושקעו בפועל (נומינלית) לעומת כספים שנמשכו בפועל, על פי אסמכתאות שהוצגו, וזאת בהתעלם מכל פעולה אחרת שנעשתה בדוחות. הנאשם, שהיה "הרוח החיה" והגורם הדומיננטי שניהל את ההשקעות, ושפעל בעצמו להפקת הדוחות החודשיים והשנתיים המפרטים את פעולות ההשקעה או המשיכה בפועל, נרתם ושיתף פעולה עם הנאמן, כמפורט לעיל בתיאור שיתוף הפעולה של הנאשם.

כיום, היקף תביעות החוב המאושרות עומד על סך של כ-335,000,000 ₪, כשלסכום זה עתידה להתווסף הצמדה למדד. מדובר בהפחתה משמעותית (של כחצי מיליארד ₪) מסכום הכסף שנתבע, באופן המגדיל משמעותית את שיעור החזר לכל נושה. בכוונת הנאמן לחלק לנושים דיבידנד בסכום כולל של 50 מיליון ₪, וחלוקה זו תתבצע לאחר שיושג סיכום מול רשויות המס בנוגע לתביעות החוב של מס הכנסה, העומדות כיום על סך של 100 מיליון ₪.

כספים שהוחזרו או יוחזרו לקורבנות העבירה

7. כיום, קופת הנשיה גבתה בפועל 70 מיליון ₪. מתוך סכום זה, היקף הכספים שנתפסו על ידי המדינה ומומשו על ידי הנאמן עומד על כ-40 מיליון ₪. לפי הנאמן, שחרור חלק מהכספים שנתפסו על ידי המדינה היה כרוך בהשתלטות הנאמן על התאגיד ההונגרי, פעולה שנעשתה בסיועו של הנאשם, כך שבהסכמתו לכך תרם ליכולת להעביר את הכספים לישראל ביעילות ובמהירות. 30 מיליון ₪ הנותרים נגבו מהמקורות הבאים, כמפורט בדוח המשלים שהגיש הנאמן להבהרת מקורות הכספים הללו (להלן - **הדוח המשלים**): הליכים משפטיים שניהל הנאמן כנגד צדדים שלישיים שקיבלו כספים בניגוד לדין; מימוש הנכס בתל אביב; גביית תשלום בגין הדירה שהייתה בבעלות חברת PM RESIDENCE במונטנגרו; הסדר חלילוביץ'; כספים שהתקבלו במסגרת הסכם ההפעלה הזמני של מכרה UWB; כספים שהוחזקו בכספת של הנאשם בדרום אפריקה; פדיון השקעות של חברת EGFE הונגריה; מימוש קופות פיצויים וגמל של הנאשם, ומימוש כלי

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

הרכב שלו; וכספי הערבות הבנקאית של הנאשם. כפי שתואר לעיל בפירוט שיתוף הפעולה של הנאשם, ניתן לזקוף לזכותו פעולות סיוע (לעיתים ישירות ולעיתים עקיפות) בגביית כספים אלו.

באשר לכספים שצפויים להיות מוחזרים לנפגעי העבירה: באישור בית המשפט של חדלות פירעון, הנאמן עתיד לחלק לנושים דיבידנד בסכום של 50 מיליון ₪; קופת הנשיה מחזיקה בישראל נכסים שצפויים להיות ממומשים ולהערכת הנאמן צפויים להניב סכום שבין 10 ל-15 מיליוני ₪; קיימות תביעות לגביית הלוואות בחו"ל - בבוסניה ובקרוואטיה - בשווי 1,100,000 אירו; נכסי מקרקעין וכספים במונטנגרו בשווי של כ-1,850,000 אירו; נכסים נוספים במונטנגרו כגון אחזקות החייב בתאגידים במונטנגרו, והסכמי הלוואה בהיקף של כ-20 מיליון אירו מול פיוביץ' ותאגידי יוניפורם; תביעות CLAW BACK פוטנציאליות בהיקף של כ-30 מיליון ₪; ותביעות פוטנציאליות כנגד צדדי ג' לגביהן מנהל הנאמן חקירות, שלאחריהן יוכל לגבש עמדתו ביחס אליהן. לפי הנאמן, מאמצי המימוש והגבייה נמצאים בעיצומם, כך שלא יהיה נכון להסתכל על נקודת הזמן הנוכחית כסופית לעניין פוטנציאל השאת קופת הנשיה.

לפי הנאמן יש לתת את תשומת הלב לנכסים במונטנגרו. עיקר מאמצי הנאמן בהשבת כספים ו/או במימוש נכסים ממוקדים במונטנגרו, לשם העביר הנאשם כ-25 מיליון אירו לפחות (כ-100 מיליון ₪). מאמצי הנאמן מושקעים בשלושה אפיקים: ניהול ומימוש מכרה UWB ותביעה להשבת 50% ממכרה UB; תביעות כספיות בישראל ובמונטנגרו נגד פיוביץ' ותאגידי יוניפורם (בהם מחזיק פיוביץ') בהיקף כספי של כ-20 מיליון אירו; ותפיסה ומימוש של נכסי מקרקעין וכספים במונטנגרו.

כפי שצוין לעיל, הנאשם העביר לידי הנאמן את אחזקותיו בחברות הבאות: חברת CEI; חברת MMM; חברת PM RESIDENCE; וחברת MDRD. בעקבות כך, הנאמן כיום בעלים של 80% בחברת CEI, כשהחברה מחזיקה ב-100% מהון המניות של חברת UWB, שלה הבעלות על פרויקט הבוקסיט הלבן. על כן, המכרה במונטנגרו שמוחזק על ידי חברת UWB, מוחזק ומופעל כיום על ידי הנאמן. חוות דעת כלכלית של BDO שהזמין פיוביץ' העריכה את שווי המכרה בעשרות מיליוני אירו, אך הנאמן סבור שמדובר בהערכת שווי מנופחת חסרת קשר למציאות. הנאמן קיבל בעצמו חו"ד מקצועית גיאולוגית ביחס לשימושים הכלכליים האפשריים במכרה. במכרה שני חומרי גלם עיקריים - אבן גיר, ובוקסיט לבן. קופת הנשיה הוציאה מאות אלפי אירו על מנת להסדיר את הרישוי והרגולציה על המכרה, שכיום נמצא בשלבים הסופיים של קבלת היתר כרייה סופי מהרשויות במונטנגרו, וכן שולמה מקדמה בסך 360 אלף אירו למפעיל מקומי להפקה וכרייה של אבן הגיר, על חשבון כרייה עתידית בתקופת ההסכם. בנוסף, הנאמן מצוי במו"מ מול פיוביץ' ביחס לרכישת בוקסיט לבן למשך 5 השנים הבאות, וככל שהעסקה תצא לפועל, זו תניב כ-8 מיליון אירו הכנסות ברוטו על פני 5 שנים. הוסבר כי עסקת הפעלת מכרה אבן הגיר כמו גם העסקה למכירת הבוקסיט הלבן לפיוביץ', הופכות את המכרה לפעיל וכך לאטרקטיבי לקונים פוטנציאליים המעוניינים לרכוש את המכרה. הנאמן מציין כי גם הנאשם מנסה לעניין קונים פוטנציאליים במכרה UWB ואף הפנה לנאמן מספר גורמים שהביעו עניין. כיום מתקיים משא ומתן בין הנאמן לפיוביץ' בנוגע לרכישת המכרה, כשפיוביץ' הציע 20 מיליון אירו והנאמן סבור כי יש להמתין להצעה טובה יותר.

פרויקט הבנטונייט נמצא בבעלות חברת UB, ש-50% ממניותיה הוחזקו ע"י חברת MMM שכיום נמצאת בשליטתו המלאה של הנאמן (וזאת בזכות חתימה הנאשם על יפוי כוח שאפשר זאת, ובעקבות הסדר חלילוביץ' שהושג בסיוע הנאשם כמתואר לעיל). חלקה של MMM ב-UB הוברח לידי יוניפורם, ללא תמורה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

הנאמן מנהל תביעות כספיות כנגד פיוביץ' ותאגידי יוניפורם להשבת הכספים בהיקף של כ- 20 מיליון אירו. הנאמן אף הגיש תביעות כספיות בישראל כנגד פיוביץ' ותאגידי יוניפורם. בסך הכל, היקף פסקי הדין והתביעות כנגד פיוביץ' ויוניפורם עומד על סכום מצרפי של כ- 100 מיליון ₪ (ס' 91 לדוח). הנאמן נוקט בהליכי אכיפת פסקי הדין במונטנגרו, בצירוף סעדים זמניים שהגיש להקפאת נכסי פיוביץ' ויוניפורם.

על כן, להערכת הנאמן, מלבד 70 מיליון ש"ח שנגבו עד כה לקופת הנשיה, היקף הנכסים שטרם מומשו (אחזקות בחברות, נדל"ן במונטנגרו שטרם מומש, כספים שטרם נגבו וכיו"ב) עומד על כ- 20 מיליון ₪. בנוסף, הנאמן מעריך כי גבייה של כ- 20 מיליון אירו (כ- 80 מיליון ₪) מהנכסים והזכויות במונטנגרו המתוארים לעיל הוא יעד אפשרי, כשלהערכתו, עד 7 שנים ניתן יהיה לגבות את הכספים לקופה. נוסף לכספים לעיל, סבור הנאמן כי תביעות ה-CLAW BACK בעניינן מנהל הנאמן חקירות ובדיקות, ותביעות פוטנציאליות כנגד צדדי ג' יהוו גם הן מקור כספי נוסף עבור הנושים. על כן, **לפי הנאמן קיים סיכוי סביר שקורבנות העבירות יוכלו לקבל החזר של כ-50% מסכום ההכרעה בתביעות החוב (כלומר, כ-167 מיליון ₪).**

טיעוני התביעה

ב"כ התביעה, עורכי הדין יוסי צדוק וסתיו גינת, טענו כי מטרת הסדר הטיעון הייחודי שנחתם הייתה לתמרץ את הנאשם להוביל את הנאמן אל כספי המשקיעים, ולהביא להשבתם של כמה שיותר מהכספים שנלקחו מהם במרמה. בשל כך, ניתנו הסכמות לאורכות שהצטברו לכדי שנה, על מנת למצות את אפשרויות הסיוע של הנאשם באיתור הכספים. התביעה אף לא עתרה לקנס כספי במסגרת ההסדר, וזאת במטרה שכל סכום שימצא ינותב להטבת מצב המשקיעים.

לטענת התביעה, מאז החלו ההליך הפלילי והליכי הפירוק, חלפו שלוש שנים, אך נפגעי העבירה טרם קיבלו החזר כלשהו מכספם. נטען כי יש למקם את עונשו של הנאשם בטווח הענישה בהתאם להטבת נזקם של נפגעי העבירה בפועל, וזאת ללא התחשבות בכוונותיו הטובות של הנאשם, או בנסיבותיו האישיות הקשורות בהודאה ונטילת האחריות שכן אלו מגולמים כבר בטווח הענישה שנקבע. לטענת התביעה הנאשם לא הוביל למציאת מקורות כספיים חדשים, לא הביא בפועל להשבת הכספים למשקיעים, ושיתוף הפעולה הנטען שלו עם הנאמן הוא למראית עין בלבד. בכל אלו יש להתחשב בקביעת עונשו במסגרת טווח הענישה שנקבע.

ב"כ התביעה הדגישו את אחריותו של הנאשם למצב הקיים.

וכך נטען:

"נציין את המובן מאליו: הנאשם הוא שהוביל למצב זה. הוא הוליד בכחש את המשקיעים, תוך מצגי שווא שכספם מובטח ונזיל בכל עת. חלק מהמשקיעים השקיעו את כל חסכוונותיהם אצל הנאשם, כספי ירושה או כספים שנחסכו משך שנים ארוכות; כסים שמקורם בהלוואות. הם ייעדו את כספי ההשקעה, בין היתר, על מנת לאפשר מחיה הגונה בגיל הפנסיה, עבור ילדיהם או על מנת לרכוש דירה". (טיעוני התביעה, עמ' 2 ס' 10).

התביעה עמדה על הנזקים הקשים שנגרמו לנפגעי העבירה כתוצאה ממעשי הנאשם, ובין היתר ציינה: "בתצהירי נפגעי העבירה שהוגשו לאדוני ניתן לראות חלק מהנזקים שנגרמו למשקיעים שחלקם השקיעו

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

את כל החסכוניות שצברו במשך עשרות שנים, חלקם נטלו הלוואות שוכנעו ע"י הנאשם ליטול הלוואות כדי להשקיע את הכספים אצל הנאשם, חלקם השקיעו כספי ירושה, הרבה פעמים אלה כספים שיועדו לגיל פנסיה או לרווחת ילדיהם... (פרו', עמ' 8 ש' 34).

ועוד נטען: "... כמעט אלף משקיעים הנמצאים כבר 3 שנים באי-וודאות מוחלט לגבי הכסף, הנאשם כמו שאמרנו עשה בחלק מהכסף שימושים אישיים לטובתו ולטובת מקורביו, בחלק מהכסף הוא השתמש ממשקיעים כדי לשלם למשקיעים קודמים במה שמוכר כשיטת פירמידה וגם בכספים שהוא השקיע הוא השקיע באפיקים מסוכנים ולעיתים מפוקפקים שלעיתים לא ניתן לעקוב אחריהם ברחבי העולם, ובוודאי כאלה שחרגו באופן ניכר מאוד מההרשאה שנתנו לו המשקיעים באשר לשימוש בכספים" פרו', עמ' 9 ש' 26).

התביעה אף התייחסה לעובדה כי הנאשם נמלט מהארץ באמצעות דרכון מזויף ובמשך תקופה ארוכה חי כאדם חופשי, תוך שהמשיך להערים מכשולים וקשיים כנגד הסגרתו לישראל. לא רק שברירתו מהארץ גרמה לעיכוב במימוש הנכסים, הנאשם אף לא ניצל תקופה זו על מנת להשיב למשקיעים את כספם אלא פעל להברחת נכסים בדרכים שונות.

התביעה התייחסה לדוח הנאמן, ועמדה על הפרמטרים שנקבעו בהסדר הטיעון כמשפיעים על גזירת עונשו של הנאשם בתוך טווח הענישה:

הפרמטר הראשון - סכום הכסף שהוחזר או יוחזר לקורבנות העבירה

10. נכון להיום, לקורבנות העבירה לא הוחזר אף סכום כסף. באשר לכסף שיוחזר לקורבנות העבירה, הציג הנאמן בדו"ח מספר אפיקים מתוכננים. עם זאת, הדו"ח לא מקנה תשובה וודאית לגבי גובה הסכומים שיוחזרו או מועד החזרתם, וזאת על אף שניתנו הארכות של שנה:

הנאמן הצהיר כי בכוונתו לבצע חלוקה ראשונית לנפגעי העבירה בנובמבר 2023 לכל המאוחר (כפי שנקבע בהחלטת בית משפט של חדלות פירעון מיום 17.7.23) בסך של כ-50 מיליון ₪, וזאת מתוך תביעות החוב בגובה של כ-335 מיליון ₪ לפני ההצמדה, כלומר מתוך חוב גבוה יותר. עם זאת, בחלוף 4 חודשים לא בוצעה אף חלוקה, ומועד ביצוע החלוקה או גובהה אינם ברורים.

מועד החלוקה משמעותי במיוחד נוכח העובדה שמדובר בכספים שיצאו מכיסם של נפגעי העבירה. התביעה עמדה על מספר דוגמאות מתצהירי נפגעי העבירה המלמדות על עוצמת וחומרת הפגיעה הכלכלית (טיעוני התביעה, עמ' 7 ס' 32).

בנוסף הנאמן שואף לממש נכסים נוספים בהיקף של כ-20 מיליון ₪ (כמפורט בס' 101 לדוח), מתוכם הנכסים שבמונטגרו, השווים 7.3 מיליון ₪ (כמפורט בס' 57 לדוח) הם תוצר פעילות תפיסה של המדינה. לגבי יתר הסכומים בסעיף זה לדוח, לא מצוינת תרומתו של הנאשם להשגתם. הנאמן אף הציג בדוח את שאיפתו לגבות סכומים נוספים מעבר לאותם 20 מיליון ₪ המתוארים לעיל, אך לגבי סכומים אלו אין כל וודאות שייגבו, וגם אם כן מדובר בצפי של שנים רבות. לעמדת התביעה אין אפשרות להתייחס לכספים פוטנציאליים אלו במסגרת גזירת עונשו של הנאשם, ובכל מקרה אין טענה כי הנאשם תרם להצלחת הגבייה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

של אותם הסכומים (סעיף 102 לדוח). ולבסוף, הנאמן שואף לנהל תביעות CLAW BACK. מדובר בתביעות כנגד צדדים שלישיים תמי לב, שטרם הוגשו בישראל, כך שאפשרות הגבייה מהן אינה וודאית (ס' 103 לדוח).

הפרמטר השני - תרומתו של הנאשם ביחס לסכומי הכסף שהוחזרו או יוחזרו, אם יוחזרו

10. לא הוחזרו כספים לנפגעי העבירה, כך שתרומתו של הנאשם לכך אינה רלוונטית. את הכספים שיוחזרו, לגביהם יש לבחון את תרומת הנאשם, חילקה התביעה למספר קבוצות: כספים המצויים בקופת הפירוק; נכסים שטרם מומשו; הסדר הפשרה מול חלילוביץ'; הנכסים במונטנגרו; ופעולות שביצע הנאשם ביחס לנכסים וזכויות.

כספים המצויים בקופת הפירוק - לטענת התביעה, מתוך 70 מיליון ₪ הנמצאים כיום בקופת הפירוק, את תרומתו של הנאשם יש לבחון רק ביחס ל - 30 מיליון ₪ מהם, שכן 40 מיליון ₪ הנוספים הם תוצר תפישות של המדינה. התביעה פירטה את מקורות 30 מיליון ₪ כמפורט בדוח המשלים ועמדה על מקורותיהם.

נטען כי רובם הגדול של הכספים אינו קשור בתרומת הנאשם, ואף לא נטען אחרת בדוח המשלים: חלקם מקורם בהליכים משפטיים שניהל הנאמן נגד צדדים שלישיים שקיבלו כספים שלא כדין; חלקם תוצר של מימוש נכס מקרקעין בישראל; חלקם קשורים במכרה במונטנגרו; חלקם מפדיון השקעות בקרנות פרודנט; חלקם ממימוש קופות פיצויים, גמל ורכבים של הנאשם; וחלקם מערבות בנקאית שחילטה המדינה.

לטענת התביעה, המקורות הכספיים היחידים בהם ניתן לייחס תרומה כלשהי לנאשם, על אף שמדובר בתרומה שאינה ברורה או שולית, הם כלהלן: כספים שמקורם בדירה במונטנגרו (740,000 אירו); כספים שמקורם בהסדר הפשרה עם חלילוביץ' (600,000 אירו); וכספים שמקורם בכספת בדרום אפריקה (700,000 ₪). במצטבר, ערכם של כל אלו עומד על 6 מיליון ₪, כך שתרומתו של הנאשם עומדת על 2% בלבד מגובה החוב לנפגעי העבירה (העומד על 300 מיליון ₪ שכן סוכם בהסדר הטיעון כי אין להתחשב בכספים שמקורם בפעולות המדינה). מדובר בסכום זעום ביחס לכספים שיש להשיב לנפגעי העבירה. לפי התביעה, מכיוון שהסדר הטיעון קבע טווח של 4.5 שנים (כלומר 54 חודשים) בין הרף התחתון לרף העליון, ניתן לתרגם סכום זה להקלה של חודש אחד בלבד מעונשו של הנאשם, ואף הקלה זו אינה ראויה שכן מדובר בתרומה לסכום זניח ביותר. יתרה מכך, ציינה התביעה את דבריו של הנאמן בדוח המשלים כי מעולם לא טען שכספים אלו הושגו כתוצאה מהנאשם או מפעולות ישירות שביצע (ס' 8 לדוח המשלים). בדוח הנאמן מוזכר כי הנאשם הסכים להעביר את מניות החברה וחתם על ייפוי כוח (ס' 64 ו-66 לדוח), אך לעמדת התביעה מדובר בצעדים טריוויאליים, שאין בהם כדי להצדיק הקלה בעונשו.

נכסים שטרם מומשו - התביעה התייחסה לנכסים בשווי 20 מיליון ₪ שטרם מומשו, מתוכם כ-7.3 מיליון ₪ הם נכסים שנתפסו על ידי המדינה כך שאין להתחשב בהם. לגבי יתר הסכומים, נטען כי אף בדוח הנאמן לא צוין כי הנאשם תרם להשגת הכספים.

הסדר חלילוביץ' - אחת התוצאות שהושגו בהסדר חלילוביץ' היא העברת מניות המיעוט בהן החזיק חלילוביץ' בשתי חברות, לשליטת הנאמן. הנאמן כבר שלט בחברות שבהן הועברו אליו מניות המיעוט, ועל כן נטען כי אין בפעולה זו תועלת של ממש. בחברת MMM, ממנה הוברחו מניות מכרה הבנטונייט לא נותרו נכסים. החברה לכל היותר מנהלת תביעות, ועל כן נטען שאין בהעברת המניות בחברה זו תרומה לקופת

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

הפירוק. חברת CEI מחזיקה במכרה הבוקסיט הלבן, אך בשלב זה אין תועלת כלכלית מהמכרה וספק אם תהיה קיימת ומתי, וזאת לאור פירוט הנאמן הנוגע לרישיון המכרה, העובדה כי טרם נחתם הסכם כלשהו ביחס אליו, הערכת השווי שהתקבלה מ-BDO וצורפה לדוח אותה כינה הנאמן "חסרת קשר למציאות" (ה"ש 17 לדוח), ואף חוות הדעת גיאולוגית שזימן הנאמן בעצמו לפיה אחד המרבצים במכרה הוא בעל פוטנציאל כלכלי נמוך, ולגבי המרבץ השני נדרשת בחינה קפידה של צרכי השוק ומציאת משקיעים שיפיקו ממנו את המירב. לטענת התביעה, נראה כי התועלת הפוטנציאלית מחברות אלו אינה גבוהה כלל, וממילא ניתן לזקוף חלק קטן מאוד מהתרומה לכך לנאשם.

הנכסים במונטנגרו - באשר לנכסים במונטנגרו (חברות ומכרות) נטען כי אין מדובר בנכסים שהנאשם הוביל אליהם, וכיום אין כל צפי בדבר החזרת הכספים למשקיעים כתוצאה מנכסים אלו. יתרה מכך, נטען כי הקשיים המפורטים בדוח בניהול ומימוש הנכסים במונטנגרו, רובצים כולם לפתחו של הנאשם. הנאשם אף הבריח מניות לידי חברת יוניפורם לאחר הימלטותו, וכעת על הנאמן לנהל תביעות במטרה להחזירן בעוד אלו מטילות עלויות על קופת הפירוק, וכלל אין לדעת אם התביעות יצלחו.

לטענת התביעה, גם אם יוחזרו כספים נוספים, תרומתו של הנאשם לכך הייתה טכנית, וכזו שאינה ממשית, כשלכל היותר היוותה הקלה על מימוש הנכסים שהיו כבר ידועים, או מצאה ביטוי בכך שהנאשם לא הערים קשיים על הנאמן ותו לא. יתרה מכך, הנאשם הוא לא מי שהוביל את הנאמן למקורות הכספיים הללו כך שגם אם ימומשו, אין בכך כדי להשפיע לקולא על עונשו. במקרים רבים לא נראתה בדוח התייחסות לסיכויי הגביה/המימוש של הנכסים השונים ולזמן הנדרש לכך, ובשל כך טענה התביעה כי בכל מקרה אינם רלוונטיים לגזירת עונשו של הנאשם. התביעה סבורה כי המורכבות, חוסר הוודאות והקשיים שעומדים בפני הליכי המימוש וגביית הכספים הינם באחריות הנאשם בלבד, ואין מקום להתחשב בפוטנציאל של השבת הכספים בעוד שנים רבות. לטענת התביעה, תרומתו של הנאשם ביחס לנכסים הללו, כולל סיועו בהסדר הפשרה מול חלילוביץ', אינה מהווה תרומה ממשית המסייעת בהשגת הכספים לקופת הפירוק, ואלו אף אינן תרומות ממשיות כמו שהנאשם לא הערים קשיים על הנאמן.

הפרמטר השלישי - מידת שיתוף הפעולה של הנאשם עם הנאמן

11. לטענת התביעה, מדובר בפרמטר בעל החשיבות הנמוכה ביתר, שכן לא מדובר בהסדר טיעון מסוג השתדלות, אלא כזה שעניינו הטבת נזקם של נפגעי העבירה בפועל. הדוח כמעט ואינו מפרט מקרים בהם שיתוף הפעולה של הנאשם עם הנאמן הניב כספים חדשים שנכנסו לקופת הנשיה.

עיקר הדוח מפרט את סיועו של הנאשם בבירור תביעות החוב, דבר שאינו מספק לטענת התביעה, במיוחד כשגובה תביעות החוב ממילא היה דומה אף לפני שהנאשם הוסגר. כלומר, בהחלטת בית המשפט של פירוק מיום 4.1.23, מאשר בית המשפט את מתווה ההכרעה בתביעות החוב שהתבקש על ידי הנאמן, שם ציין כי החוב נאמד בסכום שבין 300 מיליון ₪ ובין 350 מיליון ₪ (פסקה 6 להחלטה). בהתחשב בעובדה כי היקף תביעות החוב המאושרות כיום עומד על סך של כ-335 מיליון ₪, נלמד כי מצב הדברים לא השתנה בעקבות אותו שיתוף פעולה נטען של הנאשם. אמנם דוח הנאמן מציין הפחתה של כחצי מיליארד ₪ ביחס לתביעות החוב המקוריות שהוגשו, אך לא ניתן לייחס זאת לשיתוף הפעולה של הנאשם - הנאמן הוא זה שביקש מבית

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

משפט של חדלות פירעון לאשר מתווה תביעות חוב לפיו החוב יהיה הקרן ללא הריביות, כך שמתווה הנאמן שהתקבל הוא זה שהוביל להפחתה המשמעותית.

בנוסף, מפורט בדוח סיועו של הנאשם בצורת חתימה על מסמכים נדרשים והסכמה להליך ההכרה של הנאמן בהליכים בחו"ל (סעיף 5 לדוח). לטענת התביעה, מדובר סיוע טכני בלבד, המסתכם באי הערמת קשיים על הנאמן. כמו כן, פעולות הנאשם לא הביאו לתרומה כספית ממשית לקופת הפירוק (סעיף 7 לדוח).

סיכום עמדת התביעה

12. התביעה ראתה לנכון לחלק את כתב האישום לשני אירועים: אירוע המרמה והלבנת ההון, הוא האירוע המרכזי, ואירוע זיוף הדרכון ההימלטות מהארץ. באשר לאירוע הראשון, עתרה התביעה לקביעת מתחם ענישה הולם הנע בין 8 ל-14 שנות מאסר. ביחס לאירוע ההימלטות מהארץ, עתרה לקביעת מתחם ענישה הולם הנע בין שנה לשנתיים של מאסר בפועל.

בהסדר הטיעון נקבע שככל ובמועד הטיעונים לעונש לא יושב לקורבנות העבירה סכום כלשהו, ולא יהיה צפי להשבתו, יעתרו הצדדים במשותף לאימוץ הרף העליון של טווח הענישה. על בסיס האמור לעיל, עתרה התביעה לגזירת עונשו של הנאשם ברף הגבוה שנקבע בהסדר הטיעון, כך שיעמוד על **9.5 שנות מאסר**.

טיעוני ההגנה

13. הסנגור, עו"ד איתן פינקלשטיין, טען כי קיים הבדל מהותי בין העבירות אותן עבר הנאשם ובין תרמית פירמידה. בעוד שבחלק מהמקרים החזר הכספים היה מתוך כספי המשקיעים, בחלקים אחרים ההחזרים בוצעו מתוך מימון השקעות שונות באופן הדומה לטענתו לפעילותה של קרן השקעות כשרה. כלומר, אם סכום ההשקעות בקרן דומה לסכום המשיכות ממנה, נעשה שימוש בכספם של המשקיעים החדשים על מנת לשלם לאלו שביקשו למשוך מהקרן. לכן, טוען הסנגור כי האופי ההונאתי במקרה שלפנינו קשור בזהות ההשקעה המסוכנת והלא וודאית, כשהנאשם לא ציין בפני המשקיעים במה הוא משקיע או את רמת הסיכון האמיתית של מושא ההשקעה.

הסנגור הצביע על שני הבדלים מהותיים בין העבירות אותן עבר הנאשם ובין הונאת פירמידה קלאסית:

ההבדל ראשון הוא שלטענתו אין מדובר במיזם מרמתי בעל תכנון מראש, אלא מצב אליו נקלע הנאשם וזאת בשל היותו אדם בעל אופי מרצה, שחשש לעמוד בפני המשקיעים שלו. הנאשם ביצע את עבירות המרמה בעקבות סחרור והפסד הכספים הגדול שנגרם בעקבות קריסתה של קרן "בלו ריבר". במקום לומר למשקיעים בכנות כי אלו הפסידו כל כספם, הנאשם פעל במרמה וזאת על מנת לנסות להחזיר את הכספים שאבדו, זאת תוך שפגע במשקיעים רבים, אך עשה זאת מתוך בושה ומטרה לא לפגוע במשקיעים כשחשב שיוכל להשיב ללקוחותיו את כל כספיהם.

ההבדל השני קשור בכך שלאורך הדרך היו השקעות אמיתיות בהן השקיע הנאשם כספים, כשחלקן היו רווחיות מאוד לטענת הסנגור. הנאשם גם כיום סבור שללא מעצרו, היו הפרויקטים בהם השקיע במונטנגרו מצליחים להשיב למשקיעים את כל כספם.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

על כן, סבור הנאשם כי לא יהיה זה נכון בענייננו להקיש ממקרים בהם בוצעו הונאות פירמידה (הונאות פונזי) קלאסיות.

הסנגור התייחס להימלטותו של הנאשם מהארץ וגרס כי יש ליתן את הדעת לנסיבות המיוחדות של הבריחה. לטענת הסנגור, לא רק שהנאשם ברח מתוך חשש לחייו לאחר שהוא ומשפחתו קיבלו איומים על חייהם, אלא שהבריחה אף נבעה מרצונו של הנאשם למנוע את השתלטות שותפיו העסקיים של הנאשם על המכרות שבמונטנגרו בהיעדרו, וזאת במטרה להבטיח את החזר כספם של המשקיעים בפרויקטים אלו, בהם הושקע חלק ניכר מהכספים. בתקופה זו חתם הנאשם על ההסכמים עם פיוביץ' מתוך מחשבה כי אלו יועילו להחזרת הכספים. בנוסף, בתקופת הבריחה ושהותו בחו"ל החל הנאשם בשיתוף הפעולה עם הנאמן ויצר עמו קשר על מנת להחזיר את החובות, והעביר אליו נכסים שונים בניהם כאלו השווים כסף ממשי: המפתח לכספת שם נמצאו 700 אלף ש"ח, החברה שהחזיקה בדירה השווה 740 אלף אירו, ועוד. לטענת הסנגור יש בשיתוף פעולה זה כדי להוכיח כי הנאשם אכן חשב שכך יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כלפי הנושים, וכשמטרת תכנית הבריחה הייתה להשיב את כל הכספים. לטענתו יש לתת משקל לאופי מיוחד זה של הבריחה, שכן הנאשם לא ברח במטרה להתחמק מחובותיו, אלא ברח במטרה לנסות ולשלם.

על בסיס המתואר לעיל, סבור הסנגור כי לא יהיה נכון לבחון את המקרה של הנאשם בראי הפסיקה שהביאה התביעה המתארת הונאות פירמידה קלאסיות. באשר לקביעות בית המשפט העליון בע"פ 2455/21 מדינת ישראל נ' ברמלי (6.7.2023) (להלן - עניין ברמלי), נטען כי השוואה נכונה תהא לגור הדין בבית המשפט המחוזי, שם לאחר ניהול הוכחות מלא, כשהחזיר כספים אך לא מבחירתו המלאה, נגזר על הנאשם עונש של 10 שנות מאסר על היקף דומה של מאות מיליוני ש"ח. בעניין ברמלי הנאשם הציג מצג שווא ביודעין בכוונה מהרגע הראשון לציבור המשקיעים, וזאת בניגוד לענייננו שכן אצל הנאשם לא הייתה מרמה בתחילת הדרך. לטענת הסנגור העובדה שעונשו של ברמלי הוחמר בבית המשפט העליון לאחר ההרשעה לא יכול שתשפיע על ענייננו, שכן היא פסק הדין מאוחר לגיבוש ההסדר ויש בכך כדי לעמוד בסתירה לערכי ההגיונות המשפטית ואף כדי לפגום ביכולת הצפייה לפני עתיד.

עוד עמד הסנגור על מאפייניו האישיים של הנאשם: הנאשם בן למשפחה יהודית אמריקאית אשר עלה לארץ כחייל בודד בגיל 22, שירת שירות קרבי בחטיבת הנח"ל, נלחם במלחמת לבנון השנייה, שירת 20 שנים במילואים ועם סיום המילואים התנדב 7 שנים במשטרה ביחידת הסיוור בתל אביב. במקביל עבד במיטב הבנקים בישראל כיועץ השקעות, תוך שבמסגרת עבודתו התמחה באיתור השקעות מצוינות בארץ ובעולם. בשנת 2002 פרש מהעבודה בבנקים והקים את המיזם שעד שנת 2007 היה מצליח ואמיתי ללא שום רמייה, כשלאחר מכן החלו העבירות. הנאשם סוחב על גבו קשיים רבים הנובעים מכך שפגע באימו הקשישה שכן סיבך אותה בפרשיה, ובאחיו שסיבך אף אותו בפרשיה, דבר שהוביל לקרע בין האחים שעד אותו מקרה היו קרובים במיוחד, ובסופו של דבר לכך שאחיו התאבד. הנאשם עבר שיקום משמעותי בבית המעצר הן לפני והן אחרי שנחתם ההסדר, הוא מסייע וחונך אסירים בכלא, משתתף בקבוצות ועובר הליך נפשי משמעותי שביב ההבנה וההפנמה של המאסר.

13. בא כוח הנאשם התייחס גם הוא לדוח הנאמן, ועמד על הפרמטרים שנקבעו בהסדר הטיעון. הסנגור התייחס להסדר ככזה המחזיק שני קריטריונים, שנקבעו במטרה לתמרץ את הנאשם לשתף פעולה עם הנאמן ולעשות

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

ככל שביכולתו בכדי לסייע בהליך איסוף הכספים: (א) מידת שיתוף הפעולה של הנאשם עם הנאמן; (ב) הצלחה בפועל או צפי להצלחה בפועל.

(א) מידת שיתוף הפעולה של הנאשם עם הנאמן

14.

לטענת ההגנה מדובר בקריטריון משמעותי בהסדר הנוגע להשתדלות ומאמץ של הנאשם, ובו ידע הנאשם כי יוכל לעמוד במלואו, כשהוא מוכן לשם כך לפגוע במערכות היחסים האישיות והעסקיות שלו. מדוח הנאמן עולה כי הנאשם עשה ככל שביכולתו כדי לסייע להשבת הכספים, לא סירב לאף בקשה של הנאמן והוכיח במעשיו את רצונו להשיב לנפגעי העבירה את כספם.

כך תיאר הסנגור, בין היתר, את נכונות של הנאשם לסייע באיתור הכספים: "הנאשם גילה לנאמן נכסים רבים שהנאמן לא יכול לדעת על קיומם ולא הותיר אותם לעצמו לימים שלאחר מאסרו כפי שנוהגים אנשים אחרים במצבו. הנאשם הוכיח במעשים ולא בדיבורים את חרטתו הכנה ואת העובדה שרצונו העמוק הוא לעשות כל מאמץ להשיב לנפגעי העבירה את כספם" (פרו', עמ' 43 ש' 28).

הסנגור עמד על חלק מהפעולות השונות שביצע הנאשם על מנת לסייע לנאמן בהעברת כספים ונכסים לקופת הנשיה: הנאשם השתתף בכ-80 ישיבות שארכו שעות ארוכות ובילה שעות רבות בהכנת חומרים לקראת אותן הישיבות, שהובילו לא רק לחיסכון בכסף אך גם לחיסכון בזמן; הנאשם חתם על יפויי כוח שונים שאפשרו העברת כספים רבים לקופת הנשיה כמו הוצאת כספים מהבנק במונטנגרו (בהיקף של 450 אלף אירו), והעברת נכסי נדל"ן בטרסה (בשווי 1.4 מיליון אירו) בקרסיצי (בשווי 350 אלף אירו) ובפרויקט BAI (בשווי 740 אלף אירו) לידי הנאמן; הנאשם מסר לנאמן פרטים על תיק TEI בארה"ב ובו 100 אלף דולר; הנאשם מסר לנאמן רשימה של נדל"ן בישראל, חשבונות בנק, קופות גמל וקרנות השתלמות והסכים לפדיון הפנסיה שלו; הנאשם יידע את הנאמן כי אמו ואחיו קיבלו ממנו כספים המסתכמים לכדי 900 אלף דולר; הנאשם אף מסר מידעים רבים שסייעו בפתיחת תביעות החוב; הנאשם מסייע לנאמן בתביעות מול חייבים, כך למשל היה מוכן להעיד נגד גרושתו תוך שסיכן את יחסיו המשפחתיים עם בתו, מה שאפשר להגיע להסדר שהניב 16 מיליון ₪. על בסיס האמור, לטענת הסנגור: "הנאשם עושה כל דבר שהנאמן מבקש ממנו למעשה ללא שום סייג" (פרו', עמ' 49 ש' 17).

עוד התייחס הסנגור לסיועו המשמעותי של הנאשם בכל הקשור בנכסים והזכויות במונטנגרו: אחת התרומות המשמעותיות של הנאשם הוא סיועו להליך ההכרה המאפשר לנאמן לפעול במונטנגרו למימוש הנכסים והזכויות. הנאשם חתם על המסמכים אשר הובילו לשליטת הנאמן על המכרה במונטנגרו (התקבלו בפועל 460 אלף אירו ממכירת האבן במכרה), ולאחרונה ניתן פסק דין במונטנגרו אליו גם התייחס הנאמן בדוח, שנתן משקל סופי למסמכי ההכרה והחתימה עליהם. לטענת הסנגור, ללא אותם מסמכים, ובעצם ללא ההכרה, לא רק שההליכים היו ארוכים עד מאוד אלא הנאמן אף לא היה יכול להאריך את הזיכיון על הנכס, כך שהיה נמחק לחלוטין. נטען כי הנאשם משתמש בניסיונו ובהיכרותו עם האנשים הרלוונטיים במונטנגרו ומסייע למצוא קונים או מפעילים למכרה, הפנה לנאמן אנשים רבים שנתנו הצעות שונות, דבר שגרם אף לפיוביץ' להעלות הצעותיו, וכיום עוד ממשיך להציע לנאמן רעיונות שונים למימוש הנכסים, כשנטען כי שלמעשיו אלו יהיה ערך משמעותי בעתיד; הנאשם סייע במו"מ עם חלילוביץ' שבסופו של דבר הניב 600 אלף אירו לקופת הנשיה, ובנוסף הביא לצירוף 20% ממניותיו של חלילוביץ' בחברת CEI ובחברת MMM, דבר המאפשר לנאמן לנהל את המו"מ מול גורמים חיצוניים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

לטענת הסנגור, הנאשם מחויב באופן מלא להמשיך ולשתף פעולה עם הנאמן גם לאחר מתן גזר הדין, ולהציע רעיונות לדרכי פעולה להכנסת כספים נוספים לקופת הנשיה. לנאשם אף תמריץ עתידי לשיתוף הפעולה, שכן בהסדר חלילוביץ' סוכם כי ההפטר שעלה תחילה ובוטל בשל התנגדותו של עו"ד ארז בהליך פשיטת הרגל, יוותר כתגמול עתידי על המשך שיתוף הפעולה והגעה להצלחה ממשית בהשבת הכספים. יתרה מכך, הנאשם מעוניין לכבול עצמו משפטית להתחייבות עתידית זו לשיתוף פעולה עם הנאמן, ומבקש מבית המשפט כי במסגרת גזר הדין בית המשפט ימליץ לוועדת השליש לקבל דוחות מהנאמן על המשך שיתוף הפעולה שיהווה שיקול משמעותי ואף תנאי מחייב לשחרור מוקדם, כך שאם הנאשם לא ישתף פעולה תימנע ממנו האפשרות לקיצור המאסר. עוד מצהיר הנאשם בפני בית המשפט כי אם יפסיק את שיתוף הפעולה עם הנאמן הוא יהיה מנוע מלבקש את קיצור המאסר, כפי שנקבע בעניינו של דרעי (בג"ץ 8948/22 שיינפלד נ' הכנסת (18.1.2023)). עוד מצטרף הנאשם לבקשת הנאמן שבית המשפט ימליץ לשב"ס שהנאשם ירצה מאסרו במרכז הארץ, ושישונה סיווגו כסג"ב (סיכון גבוה לבריחה) על מנת להקל את הקשר בין הנאשם והנאמן, ומבקש להימצא בבית סוהר שמאפשר חופשות, כך שיוכל לקחת חלק בפגישות רלוונטיות לבקשת הנאמן. הנאשם מעוניין בהתחייבויות עתידיות אלו על מנת להעביר את עוצמת מחויבותו הכנה לשיתוף הפעולה.

(ב) הצלחה בפועל או צפי להצלחה בפועל

15. לעמדת הסנגור, ביחס לקריטריון זה יש לבחון את היקף הכספים שהתקבלו או שצפויים להתקבל וזאת ללא קשר לתרומתו של הנאשם, וכן את תרומתו של הנאשם ביחס לסכומי כסף שהוחזרו או יוחזרו.

היקף הכספים שהתקבלו או שצפויים להתקבל - קיימת מחלוקת בין "ההערכה הריאלית" בה מחזיקה ההגנה, ובין מה שלתפיסת הסנגור הוא "הערכה שמרנית" של הנאמן. על פי "ההערכה השמרנית" של הנאמן, בסופו של יום ניתן יהיה לחלק מקופת הנשיה כ-167 מיליון ₪, כלומר כ-50% מהיקף החובות לנושים. לעומת זאת, על פי "ההערכה הריאלית" של ההגנה, נטען כי כבר כיום אנו נמצאים במצב בו צפויים להיכנס לקופת הנשיה 167 מיליון ₪, המהווים 50% מהיקף החובות לנושים (ר' עמ' 3 לטבלה שצירף הסנגור). על כן נטען כי הערכתו של הנאמן היא הערכה שמרנית המהווה את הבסיס הנמוך ביותר האפשרי לחלוקה הסופית.

הסנגור סבור כי לא יהיה נכון להתעלם מכלל התביעות המשפטיות המתנהלות כיום הצפויות להניב כספים רבים לקופת הנושים ואף להביא למצב בו יושב סכום החוב המלא לנפגעי העבירה, או לכל הפחות החלק העיקרי שלו. על אף שמדובר בכספים לגביהם אין וודאות שיגיעו, ולא ידוע המועד או הסכום המדויקים בעניינם, ניתן להעריך כי לפחות חלק מהתביעות יצליחו. על כן סבור הסנגור כי יש לשקלל במערך השיקולים השבה ממוצעת של כשני שלישי מהחוב, בעוד שלתפיסתו ייתכן שהסכום הסופי שיתקבל מהתביעות יהיה גבוה יותר.

תרומתו של הנאשם ביחס לסכומי כסף שהוחזרו או יוחזרו - התייחס הסנגור לתרומתו של הנאשם לכספים שקיימים כיום בקופת הפירוק. כיום בקופת הנושים מצוי סך של 70 מיליון ₪, מתוכם 40 מיליון ₪ נתפסו ע"י המדינה ו-30 מיליון ₪ הנותרים לא נתפסו על ידי המדינה. נטען כי מתוך 40 מיליון ₪, גם אם אלו נתפסו באמצעות צו מטעם המדינה, אלו נתפסו גם בסיועו של הנאשם שכן הוא שגילה מראש על קיום אותם נכסים אז זכויות. אלמלא שיתוף הפעולה של הנאשם היה קושי משמעותי בקבלת כספים אלו בפועל. על כן, לא ניתן להחשיבם כ-"סכומי כסף שהם תוצאה של פעילות המדינה בלבד" כך שלא ייחשבו לטובת הנאשם במסגרת ההסדר.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

הסנגור הפנה לפירוט מקורות 30 מיליון ₪ הנוספים כמפורט בדוח המשלים. מתוך 16.5 מיליון ₪ שהתקבלו עבור הדירה שהייתה רשומה ע"ש גרושתו של הנאשם, רק חצי מהסכום מופיע בפירוט מקורות 30 מיליון ₪ שבדוח המשלים, והיתר משויך ל-40 מיליון ₪ שהם תוצר של תפיסת המדינה. זאת מכיוון שחציו השני של הנכס היה רשום על שמו של הנאשם ועל כן נתפס בתפיסה פלילית על ידי המדינה. לטענת הסנגור, בשל סיועו של הנאשם שהעיד כנגד גרושתו וסייע בהשגת ההסדר למימוש הנכס, יש לראות בו כמסייע לסכום שנתפס על ידי המדינה כך שלא נתפס "בזכות המדינה בלבד".

בסופו של יום טוען הסנגור כי בניכוי הכספים שהתקבלו ממימוש כלי הרכב והערבות הבנקאית של הנאשם, עליהם מוסכם כי לא הייתה תרומה של הנאשם למימושם, תרומת הנאשם מסתכמת לסכום של 32 מיליון ₪. מתוך 40 מיליון ₪ הנוספים הנתענים להיות תוצר של תפיסת המדינה, הנאשם תרם לתפיסתם של 16 מיליון ₪. מלבד זאת, ישנם נכסים נוספים שלא מומשו אותם מעריכה ההגנה בסכום של כ-4 מיליון ₪.

בנוסף ל-70 מיליון ₪ הקיימים כיום בקופת הנשיה, קיימים נכסי נדל"ן וכספים במונטנגרו לגביהם נטען שהנאשם הוא שגילה על קיומם לנאמן ואף חתם על יפוי כוח לקבלם. גם המניות במכרה במונטנגרו אשר כיום נמצאות בבעלות הנאמן הם תוצר תרומתו המלאה של הנאשם. ההצעה האחרונה לרכישת המכרה הייתה בגובה 20 מיליון אירו (80 מיליון ₪), ואף אם הנאמן סבור שיש להמתין להצעה טובה יותר, אין להתעלם מתרומתו של הנאשם לקיומו של נכס זה.

כך, סך שווי הנכסים המצויים בקופת הנושים מסתכם לכדי סכום של כ-160 מיליון ₪, מהם נגזרת הערכתו השמרנית של הנאמן.

לסיכום טוענת ההגנה כי סכום הכספים והנכסים הממשיים הקיימים כיום הוא 167 מיליון ₪ המהווים 50% מהחובות לנושים. מתוכם, הנאשם תרם לתפיסת 137 מיליון ₪. ההגנה סבורה כי לא ניתן להתעלם מהתביעות המשפטיות, ומהאפשרות שהנכס במונטנגרו יהיה שווה הרבה יותר מהערכת הנאמן וזאת בהתבסס על דוח BDO המעריך את הנכס כשווה 300 מיליון אירו.

המשקל הראוי שיש לתת לכל קריטריון במיקום עונשו של הנאשם בתוך טווח הענישה

16. לטענת הסנגור, מרבית המשקל צריך להינתן לפעולות שבשליטת הנאשם. על כן יש ליתן לקריטריון של "השתדלות ומאמץ" משקל של שני שלישים ממכלול הטווח, ולקריטריון של "הצלחה וצפי הצלחה" שליש ממכלול הטווח. מכיוון שהפער שבין הרף התחתון לעליון שבטווח הענישה עומד על 4.5 שנים - יש למקם את עונשו של הנאשם לגבי הקריטריון הראשון בתוך טווח של 3 שנים, ואת עונשו של הנאשם לגבי הקריטריון השני בתוך טווח של שנה וחצי. בנוסף לכך, ההגנה עתרה להטלת עונש לנאשם בהתאם להערכה הכספית עליה יתבסס בית המשפט. במידה ויתבסס בית המשפט על "ההערכה הריאלית" של ההגנה, עתרה ההגנה לעונש של 66 חודשים, ובמידה ויתבסס על "ההערכה השמרנית" של הנאמן, עתרה לעונש של 69 חודשים.

במידה ובית המשפט יקבע כי אין להעדיף את הקריטריון הראשון על פני השני, סבורה ההגנה כי יש להעניק לשני השיקולים משקל שווה, כך שכל קריטריון יבחן במסגרת טווח של שנתיים ושלושה חודשים. במידה ויתבסס בית המשפט על "ההערכה הריאלית" של ההגנה, עתרה ההגנה לעונש של 69 חודשים, ובמידה ויתבסס על "ההערכה השמרנית" של הנאמן, עתרה לעונש של 73.5 חודשים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

17.

הנאשם בדברו האחרון התנצל בפני המשקיעים על מעשיו, וביטא את רצונו להשיב להם את כספם. בין היתר אמר את הדברים הבאים: "אני רוצה לפנות למשקיעים שלי, אני מבקש סליחה מכם מכל אחד ואחד מכם מעומק ליבי, אין יום ואין לילה כבר 3 שנים שאני לא חושב עליכם. מצטער מאוד על מעשי, איך אפשר לצמצם את הנזקים הרבים שגרמתי לכם. הנזק הכספי אותו נצליח בכוחות משותפים להקטין עד למינימום, אני מצטרף לדברים האחרונים של מר דגן שביחד כולנו יכולים להתגבר על סוגיות ולהחזיר עד 100% מהכסף...". (פרו', עמ' 70 ש' 10-15).

דיון והכרעה

חומרת מעשיו של הנאשם

18.

התכנית העבריינית המורכבת שרקם ותפעל הנאשם, לאורך למעלה מעשור, עמדה בכל ציפיותיו העבריינות והצליחה להוביל מאות רבות של אזרחים להעביר לו את מיטב כספם לשם - על פי סברתם - השקעה נושאת פירות. שנה אחר שנה, משקיע אחר משקיע, שקר אחר שקר, מיצג כוזב אחר מיצג כוזב, הצליח הנאשם לרכוש את אמונם של אותם אזרחים, והפעיל את תכנית המרמה וההונאה שהגה, תוך שהוא גוזל בדרך זו מקורבנותיו מאות מיליוני שקלים.

מרבית קורבנות העבירה הרוויחו את הסכומים שהושקעו אצל הנאשם בעמל רב, לעיתים היו אלה סכומים שנחסכו ליום סגריר, לעיתים נחסכו על מנת לדאוג לעתיד הילדים, לעיתים לטובת תקופת הפרישה ולעיתים היו אלה סכומים שניטלו כהלוואות.

הנאשם לא בחל בהשמעת דברי כזב, לא פעל בתוך מסגרת כלשהי של קווים אדומים, ולמעשה - ראה כל אחד מאותם קורבנות, צעיר או מבוגר, אמיד או דל בנכסים, כ"פוטנציאל כספי" ותו לא.

עמד על כך מר נתן יהב, אחד מקורבנות העבירה, בעדותו בבית המשפט:

"...המעגל הקרוב שלי לבדו נפגע בצורה אנושה כלכלית בריאותית ונפשית, ולא רק הם כאלף קורבנות נוספים, ברובם מעל גיל 70 והיקף הונם בלתי נתפס הם עדות לגודל הנוכלות של הנוכל דגן לרשות אותה תבע בפיקחות הערמומיות ובבטחה... הנוכל מעולם לא הביע חרטה על מעשיו הנוכל לא פעל נמרצות על מנת להשיב את הגלגל לאחור להשאיר את הכספים לממש נכסים אלא להפך... הנוכל הילך עלינו החוסכים אימים השתמש בשליחים מקומיים ניצל את חדלונם של רשויות המדינה נמלט מהארץ תחת צו איסור ובהיותו בחו"ל חי חיי פאר ושפע פעל להעלים ולמחוק עקבות של הכספים שנתרו, זאת עשה גם במהלך שהותו במעצר בית הנוכל לגלג עלינו, על רשויות המדינה, על נאמן ועלינו החוסכים. הנוכל הדגיש כי ברצותו ישלם את חובותיו וברצותו ישאיר את החוסכים רצוצים וקצוצים עד דק, משפחתי הרחבה איננה משפחה אמידה ועם חשיפת ההונאה נחשפתי לעובדה שנוכל עם אנשים החלשים ביותר בחברה הישראלית הנעדרים ידע פיננסי אתה יכול לראות אדוני השופט את קהל האנשים פה, את הגילאים המופלגים ורק להבין את עומק הנוכלות והפגיעה באזרחי ישראל". (פרו', עמ' 24 ש' 20).

ראה גם עדותה של גב' דיאנה רגב, אשר הכירה את הנאשם משנת 2015, השקיעה אצלו סכום של 1.45 מיליון ₪, וזאת לאחר שהסביר לה הנאשם כי מדובר בהשקעה בטוחה וסולידית, המניבה רווח של 10% וללא כל

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

סיכון באג"ח אמריקאי בשם "בלו ריבר". כספי ההשקעה היו כספים שחסכה לילדיה, כספים שעבדה בשבילם שעות נוספות וכאלו שהתקבלו ממכירת דירת אימה וממכירת דירתה שלה לאחר גירושין. כיום, וכך מספרת גב' רגב, עולמה קרס. אימה בת ה-74 נאלצת לצאת לעבוד 12 שעות כל יום במפעל ולהתגורר בשכירות, גב' רגב מגדלת ילד הלוקה בתסמונת קשה, והיא חווה באופן יומיומי את הנזקים הכלכליים והנפשיים שנגרמו לה ולמשפחתה, כשאלו נזקים בלתי הפיכים.

ראה גם דבריה של גב' גייל רינות אשר תיארה כי השקיעה אצל הנאשם כמעט את כל הכספים שהיו לה: שני בתים, חסכוניות שחסכה כל חייה, פתחה קרנות נאמנות והשקיעה גם אותם אצל הנאשם לאחר ששכנע אותה לכך, ואף השקיעה את כספי הירושה של אימה שהשאירה בקרן מיוחדת לטובת אחיה של גב' רינות הלוקה בתסמונת דאון. גב' רינות פגשה את הנאשם בשנת 2012 עת הייתה בנקודת שפל בחייה, ובמשך עשר שנים רכש הנאשם את אמונה בשיטתיות, ואף הגיע לביתה כחבר המייעץ לה בעניינים פיננסיים, כשלבסוף שכנע אותה להשקיע אצלו את כספה. כיום לגב' רינות אין בית בבעלותה והיא לא צופה כי תוכל לאפשר לעצמה זאת אי פעם, ואף איננה יכולה לעזור לבתה שהתחתנה. הכסף שהשאירה אימם למען הטיפול באחיה נגזל ע"י הנאשם, כך שאיננה יכולה לסייע לו ולקיים את הבטחתה היחידה שהבטיחה לאימה והיא לטפל באחיה החולה שחי היום מקבצה.

ואלה דוגמאות בלבד, מתוך מאות מקרי הונאה ועשרות הצהרות נפגעי עבירה שהוגשו לבית המשפט (תע/1).

19. בעניין ברמלי, התייחס בית המשפט העליון לחומרת מעשים דומים לאלה בהם הורשע הנאשם.

וכך נקבע:

"לעבירות כלכליות מן הסוג שבו עסקינן יש מאפיינים ייחודיים משל עצמן. עבירות אלה מבוצעות, על-פי רוב, על-ידי אנשים שמנהלים אורח חיים נורמטיבי בעולם הגלוי לעין, להבדיל מהעולם שאינו נראה, בו הם מבצעים – בסתר ובתחכום רב – עבירות כלכליות במטרה להתעשר על חשבונם של אנשים תמימים או על חשבון הציבור בכללותו. עבריינים כלכליים כדוגמת המערער זכאן לא הידרדרו לפשיעה על רקע של מצוקה כלכלית וחברתית. לרוב, אלה הם אנשים שדרכם צלחה. מעשיהם מונעים, על-פי רוב, על ידי הרצון להתעשר באמצעות ניצול בוטה של עמדת כוח, ידע ותחכום (ראו: עניין הורוביץ, פסקה 339). עבריינים אלה מבצעים עבירות מתוחכמות וקשות לגילוי, אשר בהרבה מקרים נמשכות זמן רב ומשאירות אחריהן ניזוקים רבים. עבירות כאמור מסבות פגיעה קשה לציבור כולו. פגיעתן בשכבות האוכלוסייה המוחלשות – אנשים קשיי יום או קשישים שמאבדים את חסכוניהם – היא רעה במיוחד. שלא כמו בעבירות רכוש שגרתיות, הנזק הכלכלי שעבירות אלה גורמות לקורבנותיהן נאמד בסכומי עתק (ראו: ע"פ 9788/03 טופז נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 245, 250 (2004) (להלן: עניין טופז)). עבירות אלה מסבות, לעתים קרובות, נזק רב-ממדי לשוק ההון כולו ופוגעות בצמיחת המשק הלאומי. עבירות אלה פוגעות באמון הציבור בשוק ההון, וכפועל יוצא מכך מדללות את התמריץ להשקיע בשוק ומבריחות ממנו משקיעים פוטנציאליים (ראו: ע"פ 4603/17 אדרי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן (16.7.2019))."

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

20.

הסניגור טען כי "לא מדובר במיזם מרמתי שתוכנן כך מראש אלא מצב שאליו הנאשם הגיע בשל היותו אדם בעל אופי מרצה והקושי שלו לעמוד בפני המשקיעים שלו" (פרו', עמ' 30 ש' 32). וכך: "אני חושב שיש הבדל עצום בין בן אדם שקם בבוקר ואומר אני ארמה אנשים ואגזול את כספם לבין בן אדם שהגיע לסיטואציה מסוימת באותם רגעים בחודשים הראשונים הוא באמת חשב שיצליח והוא גם הצליח למצוא השקעות טובות אחרות והוא חשב שהוא לא יפגע בסוף באנשים וזה ההבדל המהותי" (פרו', עמ' 31 ש' 11).

טיעונים אלה של הסניגור יש לדחות מכל וכל.

אין המדובר בתוכנית מרמתית קצרת טווח בשל מצוקה תזרימית או כזו שהופעלה בעת משבר ולמשך מספר חודשים, אלא בכזו שפעלה למעלה מעשור ואפשרה לנאשם לחיות חיי נוחות, לבזבז חלק מכספי המשקיעים, להעביר חלק מהם למשפחתו, ולהשקיע חלק אחר במגוון אפיקים, מבלי שהמשקיעים ידעו, הסכימו, או היו אמורים לקבל את פירותיו.

תיאור ההגנה לפיו הנאשם "נקלע לסיטואציה" בשל "היותו אדם בעל אופי מרצה" נשמע כלקוח מ"סרט אחר", מסיטואציה הפוכה לזו המתוארת בכתב האישום, ובעיקר רחוק שנות אור מרמת התחכום העברייני שהפגין הנאשם אשר כביכול "נקלע לסיטואציה". אמור מעתה - הנאשם לא נקלע לסיטואציה, אלא הגה אותה, יצר אותה, תפעל אותה והונה במסגרתה כמעט אלף משקיעים שנתנו בו אמון מלא. הנאשם אינו בעל אופי מרצה, אלא אדם מניפולטיבי, מתוחכם ובעל יכולות שכנוע אדירות ויכולת לעורר אמון - כלים רבי עוצמה בעזרתם עשק אזרחים רבים והרס את חייהם.

העובדה כי הנאשם נמלט מאימת הדין תוך שימוש בדרכון מזויף, אך ממחישה את קווי החשיבה העבריינים שהם מנת חלקו.

על ייחודיותו של הסדר הטיעון

21.

הסדר הטיעון שגובש בין הצדדים הוא ייחודי ומבוסס בעיקר על הרציונל בייצור תמריץ לנאשם לשתף במידע שיוביל להגדלת קופת הנשיה ופיצוי המשקיעים. באירוע "רב נפגעים" מהסוג האמור, מדובר ברציונל חשוב ביותר, שכן לבד מהאינטרס הציבורי בהענשת הנאשם ומימוש עקרון ההלימה הקבוע בחוק העונשין, קיים אינטרס משמעותי וכבד משקל הנוגע לפיצוי קורבנות העבירה. לטעמי, ההסדר מאזן באופן הולם בין שתי מטרות חשובות וראויות אלה.

שלוש הנחות יסוד עומדות ביסוד ההסדר.

הראשונה - ההסדר משקלל בתוכו את הודאת הנאשם, קבלת האחריות בבית המשפט והחסכון בזמן ציבורי, כך שלא ניתן לראות בהודאה בכתב האישום המתוקן ככזו שצריכה להוביל להקלה נוספת בתוך הטווח המוסכם.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

השנייה - ההסדר לוקח בחשבון את נתוניו האישיים של הנאשם, כפי שאלה פורטו על ידי הסניגור. גם בהקשר זה ניתן לומר כי אותם נתונים שוקללו בשני צידי הטווח המוסכם ואין מקום ליתן להם משקל נוסף בקביעת העונש המתאים בטווח המוסכם.

השלישית - ההסדר משקף את העקרונות המפורטים בחוק העונשין באשר לענישה, לרבות הערכים המוגנים שנפגעו, עוצמת הפגיעה בהם, נסיבות ביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנוהגת. בהקשר למדיניות הענישה הנוהגת, אינני שותף לדעתו של הסניגור לפיו אין מקום ליתן משקל לעונש שנגזר בבית המשפט העליון בעניין ברמלי, מהטעם שזה הוחמר ביחס לעונש שנקבע בבית המשפט המחוזי, במועד מאוחר למועד בו גובש ההסדר בעניינו. מעבר לעובדה שקביעה בדבר העונש ההולם למעשה עבירה אינה בגדר "שינוי כללי המשחק", נראה כי התביעה, ובצדק, לא ביקשה לחזור בה מההסדר גם לאחר פרסום פסק דינו של בית המשפט העליון בעניין ברמלי. עמדת בית המשפט העליון במקרה דומה בנסיבותיו ובהיקפו חייבת להיות לרוונטית ולעמוד לנגד עיניה של הערכאה הדיונית וכך גם בעניינו.

22. מכאן, ולאחר שהצדדים הגדירו את טווח הענישה וזה מתיישב עם העקרונות המקובלים והמפורטים בחוק העונשין, נראה כי התייטר הצורך (התיאורטי) בקביעת מתחם עונש הולם בהסדר ייחודי זה, ויש לגשת היישר לקביעת העונש המתאים. לצורך קביעת העונש המתאים, יש לדון בעיקר בשלושת הפרמטרים שהוגדרו על ידי הצדדים כבעלי השפעה, ולא לזלוג לפרמטרים נוספים שאינם בלב ההסדר או כאלה שמלכתחילה שוקללו בשני צדדיו של הטווח המוסכם.

היחס בין הפרמטרים השונים שהוגדרו בהסדר

23. כמפורט לעיל, הצדדים הגדירו את שלושת הפרמטרים לצורך קביעת העונש המתאים בתוך טווח הענישה: (א) סכום הכסף שהוחזר או יוחזר לקורבנות העבירה; (ב) תרומתו של הנאשם ביחס לסכומי הכסף שהוחזרו או יוחזרו, אם יוחזרו; (ג) מידת שיתוף הפעולה של הנאשם עם הנאמן.

הצדדים נחלקו בשאלת היחס הראוי בין הפרמטרים השונים, כאשר התביעה ביקשה לראות בפרמטר של "סכום הכסף שהוחזר או יוחזר לקורבנות העבירה" כמרכזי, בעוד ההגנה ביקשה לראות כמרכזי את הפרמטר של "מידת שיתוף הפעולה של הנאשם עם הנאמן" שהוא היחיד הנמצא בשליטת הנאשם.

בכוונתי לראות כל אחד משלושת הפרמטרים כבעל משקל ביחס למסקנה בדבר העונש המתאים, אולם בהינתן הרציונל העומד ביסוד הסדר הטיעון, דהיינו - ייצור תמריץ לנאשם לשתף במידע שיוביל להגדלת קופת הנשיה ופיצוי המשקיעים, נראה כי ראוי להעניק את המשקל המשמעותי ביותר להיבט התוצאתי, כלומר - לשאלה האם בעקבות ההסדר ושיתוף הפעולה גדלה קופת הנשיה ושופר מצבם של קורבנות העבירה.

לטעמי, הפרמטר של מידת שיתוף הפעולה הוא חשוב, אך יש לראותו כאמצעי בלבד לטובת הגשמת מטרת העל המגולמת בפרמטר של "סכום הכסף שיוחזר" ובפרמטר של "תרומתו של הנאשם ביחס לאותו החזר".

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

העונש המתאים בטוח המוסכם

24.

לאחר בחינת כלל הנתונים שפורטו לעיל, ובהינתן היחס בין הפרמטרים השונים בהסדר הטיעון, הגעתי לכלל מסקנה לפיה יש לגזור על הנאשם עונש מאסר לתקופה של שמונה שנים ותשעה חודשים (105 חודשי מאסר).

אומר בתמצית כי אלמלא שיתוף הפעולה של הנאשם, הייתי נכון לאמץ את הרף העליון של ההסדר, אולם שוכנעתי מעדות הנאמן כי שיתוף הפעולה של הנאשם הוא מיטבי ובעל תרומה משמעותית לעבודתו, גם אם נראה לטעמי שבנקודת הזמן הנוכחית אותה תרומה באה לידי ביטוי בקיצור הליכים ושחרור חסמים, ופחות בהגדלה משמעותית של קופת הנשיה.

להלן הנימוקים העומדים ביסוד מסקנתי:

על פי דוח הנאמן, וביחס לנכסים ולכספים שהיו תפוסים או ידועים טרם גיבוש ההסדר, נראה כי כ-40 מיליון ש"ח הם תוצר של פעולות האכיפה והתפיסה בהן נקטה המדינה כאשר גם רוב יתרת הסכום הנוסף שנצבר בקופת הנשיה נעוץ בפעולות שביצע הנאמן מול צדדים שלישיים, ובהם מימוש נכס מקרקעין בישראל, פדיון השקעות בקרנות פרודנט, מימוש קופות פיצויים, מימוש קופת גמל, שווי כלי רכב של הנאשם וערבות בנקאית שחילטה המדינה.

המקורות הכספיים ביחס אליהם ניתן לייחס תרומה כלשהי לנאשם הם בסכומים נמוכים מאד ביחס להיקף העבירה ובהם: כספים שמקורם בדירה במונטנגרו (740,000 אירו); כספים שמקורם בהסדר הפשרה עם חלילוביץ' (600,000 אירו); וכספים שמקורם בכספת בדרום אפריקה (700,000 ש"ח). מעבר לאמור, גם ביחס לסכומים אלה, ניתן לדבר על תרומה של הנאשם, אך אין מדובר בסיטואציה בה הנאשם, במסגרת שיתוף הפעולה המלא, גילה לנאשם "מצבור כספים משמעותיים" שלא היה ידוע עוד קודם לכן על קיומו.

הנאמן הסביר כי עיקר מאמציו מתמקדים כעת בכספים ו/או מימוש נכסים ממוקדים במונטנגרו, לשם העביר הנאשם כ-25 מיליון אירו לפחות (כ-100 מיליון ש"ח). מאמצי הנאמן מושקעים אפוא בשלושה אפיקים: ניהול ומימוש מכרה UWB ותביעה להשבת 50% ממכרה UB; תביעות כספיות בישראל ובמונטנגרו נגד פיוביץ' ותאגידי יוניפורם (בהם מחזיק פיוביץ') בהיקף כספי של כ-20 מיליון אירו; ותפיסה ומימוש של נכסי מקרקעין וכספים במונטנגרו.

הסניגור הקדיש פרק בטיעונו לסכומי הכסף הנוספים שיתכן ויתקבלו, בין היתר, כתוצאה מהסדר חלילוביץ' וממכירת המכרה. מקובלת עלי טענת המדינה כי אחת התוצאות שהושגו בהסדר חלילוביץ' היא העברת מניות המיעוט בהן החזיק חלילוביץ' בשתי חברות, לשליטת הנאמן, ולא ניתן לומר כי מדובר בפעולה ששיפרה דרמטית את מצב קופת הנשיה או את הפוטנציאל להגדלתה.

השאלה האם בשלב עתידי כלשהי ניתן יהיה להפיק רווח לטובת קופת הנשיה מנכסים שנתפסו חשובה לקורבנות העבירה, אך קשה לאמוד בשלב זה את הסיכוי כי אלה יניבו סכומי כסף משמעותיים וממילא אין המדובר בנכסים שהנאשם "חשף" ולא היו ידועים לנאמן עוד טרם גיבוש ההסדר הטיעון.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

דוגמא לאמור ניתן למצוא בעניין המכרה, ממנו טרם הופקה תועלת כלכלית. נראה אפוא כי מדובר בסיטואציה בה פעילות הנאשם שחררה חסמים וחסכה זמן, אך לא הובילה לגילוי - בהשאלה מעולם הגיאולוגיה - של "מרבץ כספיי" שלא היה ידוע לנאמן עוד טרם גיבוש הסדר הטיעון.

בהתייחס לשני הפרמטרים הראשוניים - נראה כי "במבחן התוצאה הכספית" לא ניתן להצביע על מקור כספי גדול ומשמעותי שהתגלה בזכות שיתוף הפעולה של הנאשם לאחר מועד גיבוש ההסדר. אמנם, ניתן להצביע על תרומה מסוימת של הנאשם להגדלת הקופה, אם כי אין המדובר בתרומה דרמטית או מכרעת ביחס לסכומי העתק שגזל או ביחס להיקף הסכומים שיושבו לקורבנות העבירה.

לצד האמור, יש מקום להעניק משקל מסוים לאופן שיתוף הפעולה של הנאשם כפי שזה תואר על ידי הנאמן.

כמפורט לעיל, על פי הנאמן, שיתוף הפעולה הרציף והמתמשך של הנאשם הוא תנאי הכרחי לצורך הצלחת הליכי חדלות הפירעון ומקסום התועלת לנושים, והנאשם תואר עושה ככל שביכולתו על מנת לשתף פעולה באופן מלא עמו, ומסייע לו רבות בעבודתו השוטפת באמצעות מסירת מידע, תצהירים ומסמכים הקשורים בניהול ההליכים אותם מנהל הנאמן. הנאשם חושף ומוסר מידע בנוגע לנכסים ולזכויות הפזורים בעולם, תוך שאף מעדכן את הנאמן בכל התפתחות בעלת השלכות על קופת הנשיה הנוגעת לאותם נכסים או זכויות, ואף חותם לבקשת הנאמן על כלל המסמכים הדרושים לצורך תפיסה ומימוש זכויות הנאשם, לרבות יפוי כוח נטריוניים.

הוסבר ופורט לעיל כי הנאשם שיתף פעולה וסיפק מידע רב בכל הנוגע להכרעות בתביעות החוב של הנושים. מדובר בפרויקט רחב היקף שהצריך למעלה מ-80 ישיבות עבודה בין צוותו של הנאמן ובין הנאשם בבית המעצר, במשך שעות רבות ותוך נבירה בעשרות אלפי מסמכים. הנאשם שיתף את הנאמן וצוותו במידע חיוני שהיה בחזקתו הבלעדית, שכלל בין היתר פענוח של "שפת קוד" בה נעשה שימוש בינו ובין המשקיעים, ופענוח תביעות חוב מסובכות שכללו מספר רב של חשבונות תחת אותו שם משקיע, העברות פנימיות בין חשבונות של משקיעים שונים או תביעות חוב רבות שלא כללו כספים ששולמו למשקיעים שכן אלו שולמו במזומן.

לפי הנאמן, תרומתו של הנאשם באה לידי ביטוי במישורים נוספים: התייחסותו בכתב למאות תביעות חוב; מסמך שהכין הנאשם המפרט את היחסים בינו ובין כל משקיע; פיענוח שרשורי משפחות המשקיעים אשר תרם לגביית החובות המגיעים לקופת הנשיה; סיוע באיתור השקעות שנמשכו על ידי המשקיעים ונמחקו מהדו"חות השוטפים שלהם; חשיפת זהות משקיעים שניהלו תיקי השקעה "מתחת לרדאר" באופן סודי; התחקות אחר מידע שאבד או נמחק מארכיון תאגידי EGFE.

תרומתו המשמעותית סייעה בביצוע ההכרעות תביעות החוב ביעילות ובמהירות, באופן שיאפשר חלוקת כספים לנושים. הנאמן ציין כי אלמלא הסיוע האינטנסיבי ורחב היקף של הנאשם, לא ניתן היה להכריע בתביעות החוב בפרק הזמן הזה, וההכרעה הייתה נמשכת זמן רב. כמו כן, סייע הנאשם בכל הנוגע לתביעות CLAW BACK פוטנציאליות, ולתביעות פוטנציאליות כנגד צדדי ג'.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 22-12-57747 מדינת ישראל נ' בן-ארי

בהקשר זה ראיתי לציין כי גם אם קיבלתי את עמדתה העקרונית של התביעה לפיה לא ניתן לראות בהתנהלות הנאשם ככזו שהגדילה משמעותית את קופת הנשיה, ברור כי ניתן לראות בה ככזו שהובילה לחסכון בכספי הקופה, כפי שתיאר זאת הנאמן.

ניתן לסכם האמור ולומר כי בכל הנוגע לפרמטר השלישי בהסדר הטיעון, מדובר בשיתוף פעולה מיטבי, ללא הסתייגויות מצידו של הנאמן, ומכאן ההקלה המסוימת בעונש, בגדרו של טווח הענישה המוסכם. לא מן הנמנע כי ככל ששיתוף הפעולה המיטבי ימשך, תראה בכך ועדת השחרורים כנתון רלוונטי להכרעה.

25. כעת, לאחר שעמדתי על הנימוקים להטלת עונש מאסר למשך שמונה שנים ותשעה חודשים, ראיתי להתייחס לנקבע בעניין ברמלי שהורשע לאחר ניהול משפט בעבירות של גניבה בידי מורשה, עבירות הלבנת הון, עבירות על חוק ניירות ערך, ניסיון לקבל דבר במרמה, זיוף בכוונה לקבל דבר בנסיבות מחמירות, מרמה והפרת אמונים בתאגיד, ועבירת מנהלים ועובדים בתאגיד.

ברמלי שימש כמנהל וכבעל סמכויות דומיננטי במספר חברות העוסקות בגיוס כספים לצרכי השקעות ומתן הלוואות. במשך תקופה של 3 וחצי שנים, הנאשם הונה יותר מ-500 משקיעים מציבור המשקיעים בקרנות אותן ניהל, ולאחר שרכש את אמונם עלה בידו לגייס כספים המגיעים לסכום של כ-340 מיליון ש"ח. ברמלי גייס את כספי המשקיעים על בסיס מצגי שווא במסגרתם התחייב לאפיקי השקעה בהשלמות הון לטווח קצר, תוך שהבטיח שיעורי תשואה גבוהים, רמת סיכון נמוכה ונזילות גבוהה של סכום הקרן. בניגוד למצגי השווא שהוצגו בפני המשקיעים, ברמלי השתמש בכספים שגייס למטרות שונות מאלו שהסכימו עליהם המשקיעים, כשבפועל ניצל את הכספים לרכישת חברות, הלוואות והשקעות כראות עיניו. לאחר שהחברה ספגה הפסדים כבדים, ברמלי הסתיר זאת מהמשקיעים ואף מסר להם נתונים ודוחות כוזבים. ברמלי השיב למשקיעים את הריבית החודשים ולעיתים את הקרן באמצעות כספים של לקוחות אחרים, דבר הידוע כ"הונאת פונזי" או "הונאת פירמידה". בחלק מהכספים עשה ברמלי שימוש אישי לו ולקרוביו. בית המשפט המחוזי גזר על ברמלי עונש של 10 שנות מאסר. ערעור שהוגש לבית המשפט העליון התקבל, במסגרתו הושתו על ברמלי 14 שנות מאסר.

בהינתן האמור, דומני כי ניתן לראות בהסדר הטיעון, כמו גם בתוצאה העונשית אליה הגעתי, ככאלה המתיישבים עם קביעות בית המשפט העליון בעניין ברמלי.

אסביר:

עונשו של ברמלי נקבע, בין היתר, נוכח חומרת מעשיו ולאחר שניהל משפט ארוך ומורכב, העלה שלל טענות (שנדחו) והוכיח כי קבלת האחריות, גם במישור המהותי, היא ממנו והלאה. במצב דברים זה, ושעה שבית המשפט קבע את אשמתו וניגש לגזירת דינו, לא ניתן היה להעניק לו את אותה הקלה המוענקת לאלה המקבלים אחריות על מעשיהם, ובמשפט מורכב מהסוג האמור, ברור כי היה מדובר בהקלה לא מבוטלת ככל שהייתה מוענקת.

ומכאן לנאשם.

ברור כי עונשו של הנאשם, ככל שהיה מקבל אחריות, ואף מבלי שהיה נדרש לשיתוף פעולה עם הנאמן, צריך היה לשקלל את רכיב זה, באופן שהיה מצדיק פער משמעותי בינו לבין ברמלי.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

1 ספטמבר 2024

תפ"כ 57747-12-22 מדינת ישראל נ' בן-ארי

במקרה דנן, ולאור הסדר הטיעון, הנאשם לא קיבל רק אחריות משפטית על מעשיו, אלא גם פעל באופן של שיתוף פעולה מלא עם הנאמן שהיה בו כדי לתרום במישורים מסוימים כעולה מעדות הנאמן, כך שהפער בינו לבין העונש שהוטל על ברמלי צריך להיות משמעותי עוד יותר.

26. לאור האמור לעיל, ראיתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של שמונה שנים ותשעה חודשים, החל מיום מעצרו 24.6.22.

ב. 12 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו את אחת העבירות בהן הורשע.

תשומת לב שב"ס לבקשת הנאמן לשיבוץ הנאשם במתקן כליאה במרכז הארץ, בו ניתן לקיים מפגשים תכופים בתנאים הולמים. על פניו, מדובר בבקשה חריגה, אולם בשים לב לצורך בהמשך ביצוע פעולות רבות לטובת הגדלת קופת הנשיה וקורבנות העבירה, ואלה כרוכים במפגשים של הנאמן וצוותו עם הנאשם, ראוי לשקול בקשה זו בחיוב.

ניתן צו כללי למוצגים לשיקול דעת קצין משטרה ו/או התביעה.

זכות ערעור כחוק.

